

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

Vammala, Karkku

Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohankkeen
arkeologinen valvonta Karkun rautatieaseman itä- ja
kaakkoispuolella 20. – 22. 5. 2008

Kuva 1. Konekaivuu ja valvontatyö käynnissä lounaisella valvonta-alueella (osa-alue 1). Raportin
Digitaalikuva 003.jpg, kuvaaja Reetta Kivistö.

Kalle Luoto
Kulttuuriympäristöyksikkö
Pirkanmaan maakuntamuseo 2008

Valvonta-alueen perustiedot

Kunta:	Vammala	Kylä:	Palviala
Muinaisjäännostyyppi:	-	Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	-		
Rauhoitusluokka	-	Lukumäärä:	-
Luokitusehdotus:	-		
Sijainti, ääripisteet:	PK 212108 KARKKU		

Osa-alue 1 (SW):

P 1 = 6821 221 | 1 = 3289 450

P 2 = 6821 257 | 2 = 3289 305

Osa-alue 2 (NE):

P 1 = 6821 343 | 1 = 3289 474

P 2 = 6821 424 | 2 = 3289 595

Valvontalöydöt:	KM 37336: 1-3, punasavikeramiikkaa ja piitä sekoittuneista maakerroksista.
Tutkimukset:	Valvonta
Kiinteistötiedot:	912-442-3-91
Kartat:	Ote peruskartasta (MK 1:20 000), Osa-alue 1, profiilikartta (MK 1:100/1:300), Yleiskartta valvonta-alueista (MK 1:2500).
Kuvat:	Negatiivit: 4 kpl (MV/AO F145404:1-4) Digitaalikuvat: 13 kpl (PMM/KYY)
Sijainti ja maasto:	Valvottu alue sijaitsee Vammalan Karkun aseman läheisyydessä. Valvonta-alueen lähiympäristössä sijaitsee useita muinaisjäänöskohteita. Lounaisen valvonta-alueen maasto oli radan- ja tienpiennarta, koillisen valvonta-alueen tienpiennarta ja peltoa. Valvonta-alueiden välittömässä läheisyydessä, niiden luoteispuolella oli rata-alueita.
Valvonta-alueen laajuus:	noin 65 metriä ja 144 metriä noin 1,5 metriä leveää konekaivuojaa, yhteensä noin 300 m ²
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset
Lähistön kohteita:	Tuomisto 2 (mj. rek. nro 912 01 0050), rautakautinen röykkiö Lautatarha (mj. rek. nro 912 01 0051), rautakautinen asuinpaikka Louhilinna-Kotiranta (mj. rek. nro 912 010032), rautakautinen asuinpaikka ja hautaröykkiöitä Tulonen (mj. rek. nro 912 01 0031), rautakautinen polttokenttäkalmisto Rautatiealue 1 (mj. rek. nro 912 01 0052), rautakautinen polttokenttäkalmisto Rautatiealue 2 (mj. rek. nro 912 01 0053), rautakautinen polttokenttäkalmisto

Vammala, Karkku, Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohankkeen arkeologinen valvonta Karkun rautatieaseman itä- ja kaakkoispuolella 20. – 22. 5. 2008. Kalle Luoto 2008.

Rautatiealue 3 (mj. rek. nro 912 01 0054),
rautakautinen asuinpaikka

Tiedossa olevat
maankäyttösuunnitelmat:

Suosittelut
jatkoimenpiteet:

Lisätietoja:

Koekuopat:

Pintapöimintä:

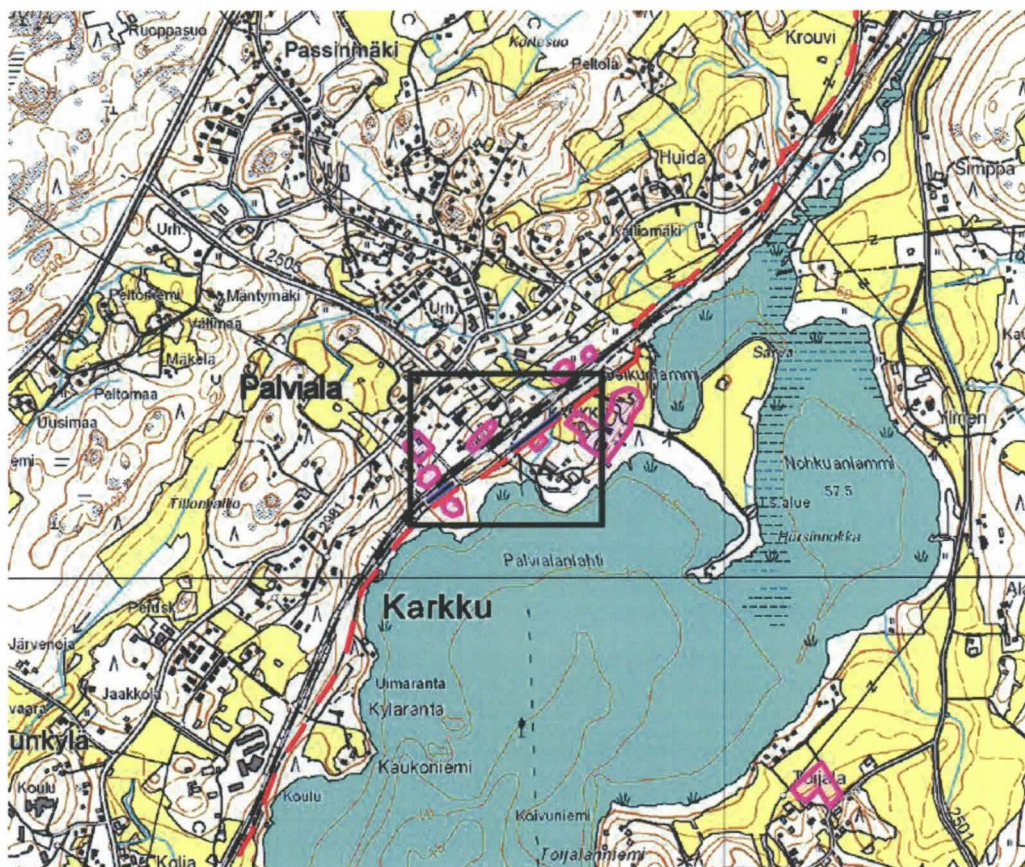
Vesihuoltolinjan rakentaminen tiealueen läheisyyteen

-

Ulla Rajala 1996: Vammala, Palviala. arkeologinen
osa-alueinventointi 1996. (PMM/KYY)

-

-

Kartta 1. Ote peruskartasta. Tutkimusalue on merkitty kuvan keskelle neliön sisään, punainen katkoviiva kuvaa suunniteltua vesihuoltolinjaa ja violetit alueet muinaisjäännöksiä. Lisäykset peruskarttaan Kalle Luoto. Pohjakartta © maanmittauslaitos, lupa Pisa 020/2006. MK 1: 20000.

SISÄLLYSLUETTELO

VALVONTA-ALUEEN PERUSTIEDOT	2
JOHDANTO	6
VALVONTA-ALUE.....	7
Aiemmat arkeologiset tutkimukset	7
Maaston topografia.....	8
TUTKIMUSMETODIIKKA	8
VALVONTAHAVAINNOT	9
Osa-alue 1: Lounainen valvonta-alue.....	9
Osa-alue 2: Koillinen valvonta-alue	12
YHTEENVETO	14
LÄHDELUETTELO	15
Lyhenteet.....	15
Kirjallisuus ja lähteet.....	15
LIITE 1: VALVONTA-ALUEEN LÄHEISYYDESSÄ SIJAITSEVAT MUINAISJÄÄNNÖSKOhteet	16
Tuomisto (ent. Karkun höyrysaha) (kivirakenteet - rökkiöt - rautakautinen).....	16
Lautatarha (asuinpaikat - - rautakautinen).....	16
Louhilinna-Kotiranta (muinaisjäännösryhmät - - rautakautinen)	16
LIITE 2: KUVATAULU MUSTAVALKOVALOKUVISTA	18
LIITE 3: KARTAT 2 JA 3	19
LIITE 4: DIGITAALIKUVALUETTELO	
LIITE 5: MUSTAVALKONEGATIIVILUETTELO	
LIITE 6: Löytöluettelo (poistettu)	

KARTTALUETTELO

Kartta 1. Ote peruskartasta. Tutkimusalue on merkitty kuvan keskelle neliön sisään, punainen katkoviiva kuvaa suunniteltua vesihuoltolinjaa ja violetit alueet muinaisjäännöksiä. Lisäykset peruskarttaan Kalle Luoto. Pohjakartta © maanmittauslaitos, lupa Pisa 020/2006. MK 1: 20000.....	3
Kartta 2. Profiilikartta osa-alue 1:n luoteisprofiilista. MK 1:300/1:100.....	20
Kartta 3. Yleiskartta valvonta-alueista. Pohjakartta: Vammalan kaupunki. MK 1: 2500.....	21

Kuva 2. Näkymä Kaukonientien länsipuolella sijainneesta valvonta-alueesta (Osa-alue 1) ojan kaivamisen jälkeen. Kuvattu koillisesta. Kuvaaja: Kalle Luoto. Raportin digitaalikuva 008.jpg.

Kuva 3. Näkymä Alituskadun ja Lestitehtaantien risteyksestä ojan kaivamisen jälkeen kohti koillista. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja: Kalle Luoto. Raportin digitaalikuva 009.jpg.

Johdanto

Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohankkeen suunnitellun putkilinjauksen runkolinjan likellä Vammalan Karkun aseman lähistöllä sijaitsee kuusi muinaismuistolaiilla rauhoitettua muinaisjäännöstä. Suunnitelmissa runkolinja oli sijoitettu rautakautisen röykkiön Tuomisto 2 (mj.rek.nro 912 01 0050), rautakautisen asuinpaikan Lautatarha (mj.rek.nro 912 01 0051) ja muinaisjäännösalueen Louhilinna-Kotiranta (mj.rek.nro 912 01 0032) välittömään läheisyyteen (liite 1). Suunnitellusta vesihuoltolinjasta hieman etäämmällä sijaitsevat Tulosen rautakautinen kalmisto (muinaisjäännösrekisterinumero 912 01 0031) sekä rautakautiset kalmistot ja asuinpaikat Rautatiealue 1-3 (mj.rek.nrot 912 01 0052, 912 01 0053, 912 01 0054).

Koska putkilinjan välittömässä yhteydessä sijaitsevat muinaisjäännökset ovat tarkemmin rajaamattomia, edellytti Pirkanmaan maakuntamuseo linjan kaivutyön tekemistä arkeologin valvonnassa kyseisten kohteiden läheisyydessä. Putkilinjaan liittyvä maankaivutyön arkeologinen valvonta suoritettiin Pirkanmaan maakuntamuseon toimesta toukokuussa 2008. Kaivutyön valvonta toteutettiin toukokuun 20. – 22. päivä vuonna 2008. Kaivaustyö toteutettiin koneellisesti. Valvontatyötä johti Pirkanmaan maakuntamuseon tutkija FM Kalle Luoto apunaan apulaistutkija HuK Reetta Kivistö. Tutkimuksen kustansi muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti hankkeen toteuttaja, Pirkanmaan ympäristökeskus.

Valvotun alueen kaivutyön yhteydessä ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, eikä toukokuussa 2008 valvotulla alueella havaittu tarvetta jatkotutkimuksille.

Kuva 4. Valvontatyön valmistelua Kaukoniementien junanradan välisellä valvonta-alueella. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja: Reetta Kivistö. Raportin digitaalikuva 001.jpg.

Valvonta-alue

Aiemmat arkeologiset tutkimukset

Ensimmäiset havainnot rautakautisista muinaisjäänöksistä Palvialan alueelta on tehty 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa. Tieto löydetyistä muinaisjäänöksikohteista tuli silloisen muinaistieteellisen toimikunnan tietoon helsinkiläisten lehtien kautta. Kaivaustöissä Tulosen tontilla Tuomiston talon mailla oli löydetty joukko rautakautisia koruja, aseita ja esineitä. Samankaltaisia löytöjä oli tehty myös Kosken tontilta (Louhilinna) (Hackman 1908: 1). Hackman teki Tulosen ja Louhilinnan alueella kaivaustutkimuksia vuosina 1908 ja 1909 sekä vuonna 1911 ainoastaan Tulosen kalmiston alueella. Hackmanin jälkeen Aarni Erä-Esko teki arkeologisen inventoinnin Karkun alueella vuonna 1949. Palvialan-Huldan alueelta hän ei tehnyt uusia havaintoja. Viimeisin alueen arkeologinen inventointi on vuodelta 1996, jolloin Ulla Rajala inventoi aluetta (Rajala 1996). Kohteiden sijainti on esitetty raportin kartassa 3.

Tuomisto, ent. Karkun höyrysaha

Röykkiö sijaitsee noin 300 metriä Karkun asemalta lounaaseen. Kyseessä on luontainen moreenikumpare, jonka päälle on koottu maan- ja kivensekainen röykkiö, jonka pituus on noin 15 metriä ja leveys noin 10 metriä. Röykkiöön tehdyistä koekuopista löydettiin vuonna 1995 rautakautisia löytöjä. Röykkiön ympäristö vaikutti vuoden 1995 inventoinnissa käsitellyltä: alueella on rakennusten perustuksia sekä rakennusjätettä (Rajala 1996: 23, 24).

Louhilinna-Kotiranta

Kohde sijaitsee Karkun asemarakennuksesta noin 240 metriä itäkoilliseen. Varsinainen polttokalmisto on sijainnut Louhilinnan huvilan kohdalla. Paikalla on myös röykkiöitä, joita on pidetty hautaraunioina (Rajala 1996: 17).

Louhilinna-Kotirannan rautakautista polttokalmistoa ovat tutkineet Hackman vuosina 1908 ja 1909, Europaeus (Äyräpää) 1915 ja Tallgren 1917. Vuonna 1934 taiteilija Gabr. Engberg tiedotti paikalta löytämistään esineistä (KM 9828:1-7). N. Cleve tarkasti kohteen vuonna 1934. Tuula Heikkurinen-Montell on tehnyt paikalla tarkastuksia vuosina 1993 ja 1995 sekä seurannut maakaapelin kaivamista vuonna 1995. Ulla Rajala inventoi kohteen vuonna 1995 (Rajala 1996: 16, 17).

Lautatarha

Vammalan Palvialan Lautatarha –nimisen rautakautisen asuinpaikan löysi Ulla Rajala inventoinnin yhteydessä vuonna 1995. Kohde sijaitsee noin 100 metriä kaakkoon Karkun asemarakennuksesta savipohjaisella pellolla. Inventointihavaintojen perusteella kyseessä on pienialainen asuinpaikka (Rajala 1996: 23)..

Irtolöydöt

Muinaisjäännöskohteiden lisäksi Karkun aseman lähistöltä tunnetaan irtolöytöinä nelisivuinen oikokirves (Satakunnan museo 7234), jonka löytöpaikkaa ei tiedetä, sekä Nohkuan lahdesta ruoppakuopsta löydetty pronssinen leijonasolki (KM 15157).

Maaston topografia

Karkun aseman ympäristö on ollut vahvasti asuttua aluetta uudella ajalla. Kalliopohjaisia ja kivisiä mäennyppylöitä lukuun ottamatta ranta-alue on ollut viljelyksessä. Karkun asema on muokannut maisemaa radan ympäristössä, josta saha-alueelle on myös kulkenut pistoraide. Palvialanlahden rannassa Tuomiston maalla on sijainnut sittemmin palanut Karkun höyrysaha. Louhilinnan eteläpuolella on sijainnut puunjalostusalue. Puutavaran säilytysalueita on ollut sahojen yhteydessä radan itäpuolella ja rannassa nykyisen Louhilinnan eteläpuolella. Sittemmin rannassa on sijainnut lestitehdas (Rajala 1996: 6).

Tutkimusmetodiikka

Arkeologisen valvonnan tarkoituksena oli havainnoida merkkejä vesihuoltolinjalla mahdollisesti sijaitsevista muinaisjäännöksistä. Mikäli vesijohtolinjalla olisi havaittu

Vammala, Karkku, Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohankkeen arkeologinen valvonta Karkun rautatieaseman itä- ja kaakkoispuolella 20. – 22. 5. 2008. Kalle Luoto 2008.

merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä, olisi paikalla suoritettu tarvittavat tarkemmat arkeologiset tutkimukset.

Ennen kaivutyön aloittamista valvonta-alue tarkastettiin pintapuolisesti kävelemällä suunnitellun putkilinjan kohta maastossa. Vesihuoltolinjan kaivutyön valvonta suoritettiin siten, että valvottavat alueet kaivettiin ennen varsinaista vesihuoltolinjan rakentamistyötä. Valvonnan yhteydessä pidettiin tarpeellisena kaivaa maata koskemattoman maanpinnan tasoon, eli useimmiten noin yhden metrin syvyyteen. Kaivutyön yhteydessä koneen kaivutyötä tarkkailtiin koneen välittömässä läheisyydessä ja työ keskeytettiin, mikäli ojassa tehtiin huomioita muinaisjäännöksen olemassaolosta mahdollisesti kertovista jäänteistä. Kaivutyö suoritettiin pääasiassa koneellisesti, tosin mielenkiintoisia havaintoja tarkennettiin kaivamalla lapiolla ja kaivauslastalla. Kaivetun ojan leveys oli noin 1 metri.

Pohjakarttana tutkimuksissa käytettiin peruskarttaotetta tutkimusalueesta sekä Vammalan kaupungin Yhdyskuntasuunnittelun (Kaija Tuominen) toimittamaa digitaalista kartta-aineistoa. Valvonnan sijaintimittaukset tehtiin GPS –laitteella (arvioitu virhe ± 5 m) sekä kelamitan avulla. Havainnot merkittiin kentällä muistiin karttaluonnokseen, jotka piirrettiin puhtaaksi jälkitöiden yhteydessä MapInfo –karttaohjelmalla.

Tutkimusalueen korkeus merenpinnasta määriteltiin karttojen perusteella. Vaaituskonetta käytettiin valvonta-alueen sisäisten korkeussuhteiden määrittämiseen ja profiilikartan piirtämisen apuna.

Kaivauksilla tehdyt löydöt ja mustavalkonegatiivit taltioitiin sijaintitietoineen Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin. Digitaalikuvia ja raportin alkuperäiskappaletta säilytetään Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Valvontahavainnot

Alustavista suunnitelmista poiketen Kaukoniementien kohdalla vesihuoltolinjaus oli muutettu kulkemaan tien luoteispuolelle. Lisäksi Hörssintien kohdalla linjausta oli siirretty lännemmäksi aivan tien laitaan. Kaukoniementien valvonta-alue on raportin osa-alue 1 ja Hörssintien osa-alue 2. Muuttunut linjaus ja valvotut osa-alueet on esitetty raportin kartassa 3.

Osa-alue 1: Lounainen valvonta-alue

Osa-alue 1 sijaitsi Kaukoniementien luoteispuolella. Alue on eri kuin kartassa 3 esitetty suunniteltu linjaus, koska vesihuoltolinjan sijaintia oli päätetty muuttaa.

Ennen kaivutyön aloittamista havaittiin maaston pintaa muokatun ilmeisesti ainakin radan ja läheisen tien rakentamisen yhteydessä. Kaivualue sijaitsi tien ja radan penkereessä, jossa

Vammala, Karkku, Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohankkeen arkeologinen valvonta Karkun rautatieaseman itä- ja kaakkoispuolella 20. – 22. 5. 2008. Kalle Luoto 2008.

luonnollisen maanpinnan muotoja ei voitu havaita. Kaivutyö aloitettiin valvottavan alueen lounaisosasta kohti koillista. Maankaivun yhteydessä havaittiin alueen lounaisosassa jopa metrin paksuinen täyttömaakerros. Useimmiten koskemattoman näköinen savikerros paljastui noin 0,5 metrin syvyydessä. Ojan keskivaiheilla havaittiin noin 0,5 metrin paksuinen kerros entistä peltomultaa. Valvonta-alueen lounaispäästä noin 4 metrin etäisyydellä havaittiin nokimaa-alue, joka jatkui noin 27,5 metrin etäisyydelle. Ojan luoteisprofiilista piirrettiin luonnos, mikä on esitettyä raportin liitekartassa. Ojan pituus oli noin 65 metriä ja leveys noin 1,5 metriä. Osa-alue 1 sijaitsi noin 61- 62 m mpy korkeudella. Ojasta ei tehty havaintoa muinaisjännöksestä.

Kuva 5. Valvonta-alueen osa-alue 1 kaivettuna. Kuvaaja: Kalle Luoto. Raportin digitaalikuva 005.jpg.

Kuva 6. Lounainen valvonta-alue kaivettuna. Kuvattu etelälounaasta. Kuvaja Kalle Luoto. Raportin digitaalikuva 004.jpg.

Nokimaakerros

Noin neljän metrin etäisyydellä valvotun osa-alue 1:n lounaiskulmasta havaittiin merkkejä nokimaasta, joka tarkemmassa tarkastelussa osoittautui alueen lähihistoriasta kertovaksi maakerrostumaksi. Kerrostuman paksuus vaihteli 10 – 50 cm välillä ja sillä oli pituutta reilut 20 metriä. Nokimaa alkoi noin 4 metrin etäisyydellä valvonta-alueen lounaispäästä koilliseen ja päättyi noin 27,4 metrin etäisyydellä valvonta-alueen lounaispäästä koilliseen.

Maakerros oli väriltään musta ja se koostui isoista hiilenpaloista, joiden seassa oli muutamia tiilenpaloja. Hiilenpaloissa voitiin erottaa suorina leikkauspintoja, jotka oli saatu aikaan todennäköisesti sahaamalla. Vaikutti siltä, että hiilenpalat ovat peräisin laudoista.

Kerrostuma liittyy luultavasti paikalla toimineeseen sahaan tai mahdollisesti rautatiehen.

Paikalla on saattanut sijaita palossa tuhoutunut lautatapuli tai muu puutavaran varastoimispaikka. Nokimaakerros on esitetty profiilikartassa (kartta 2).

Kuva 7. Nokimaakerroksen eteläosaa lounaisen valvonta-alueen eteläosassa, luoteisprofiili. Kuvattu eteläkaakosta. Kuvaaja Kalle Luoto. Raportin digitaalikuva 006.jpg.

Osa-alue 2: Koillinen valvonta-alue

Koillinen valvonta-alue sijaitsi Hörssintien kaakkoispuolella Lestitien tienhaaran koillispuolella. Valvonta-alue oli entistä peltoa ja nykyistä tienpiennarta.

Osa-alueella 2 valvottiin kaivutyötä 144 metrin matkalla Lestitien risteyksestä koilliseen. Valvotun kaivannon leveys oli noin 1,5 metriä ja syvyys noin 1 metri. Valvomatta jätettiin pienen puron ja ojarummun kohta noin 133 – 135 metrin etäisyydellä Lestitien risteyksestä koilliseen, koska ojan läheisyydessä kaivanto täyttyi vedellä ja ojan nykyinen linjaus ei vaikuttanut alkuperäiseltä.

Osa-alueella 2 peltomultakerroksen paksuus vaihteli 10 cm ja 30 cm välillä, useimmiten peltomultaa oli noin 30 cm. Peltomultakerroksen alapuolelta paljastui yhtenäinen harmaan saven kerrostuma. Maakerroksissa oli vähän kiviä. Kaivetun ojan kohdalla oli kasvanut muutamia puita, joiden kannot poistettiin kaivamisen yhteydessä.

Valvotun kaivannon pohjan täytti vesi kaivausalueen pohjoisosassa pienen puron kohdalla ja sen eteläpuolella. Puron eteläpuolella olevat maakerrokset vaikuttivat siltä, että ilmeisesti puro oli joskus, ilmeisesti ennen tien rakentamista, virrannut noin 5 – 10 metriä nykyistä uomaa etelämpänä. Nykyinen purolinja lienee kaivettu tietöiden yhteydessä joskus viimeksi

Vammala, Karkku, Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohankkeen arkeologinen valvonta Karkun rautatieaseman itä- ja kaakkoispuolella 20. – 22. 5. 2008. Kalle Luoto 2008.

kuluneen sadan vuoden aikana. Ojan pohjalle tehdyssä lapionpistossa havaittiin nokista maata. Noki oli joutunut maaperään todennäköisesti rautatieltä valuneiden sadevesien mukana värjäten joen pohjasedimentit mustaksi. Koeojassa ei havaittu rakenteita tai kulttuurikerrosta. Valvontatyön tuloksena talteen saadut löydöt ovat peräisin täyttömaa- tai peltomultakerroksesta. Osa-alue 2 sijaitsi noin 61- 62 m mpy korkeudella merenpinnasta.

Kuva 8. Pohjoinen valvonta-alue (Osa-alue 2) kaivettuna. Kuvattu lounaasta (Lestitehtaantien risteys, vasemmalla Hörssintie). Kuvaaja Kalle Luoto. Raportin digitaalikuva 010.jpg.

Kuva 9. Pohjoinen valvonta-alue (Osa-alue 2) kaivettuna. Oikealla Hörssintie. Valvonta-alueella oli oja, jonka läheisyydessä vesi peitti kaivannon. Kuvattu koillisesta. Kuvaaja Kalle Luoto. Raportin digitaalikuva 011.jpg.

Yhteenveto

Vesihuoltolinjan valvotulla osuudella ei havaittu jälkiä muinaisjäännöksestä. On mahdollista, että aiempi maankäyttö on tuhonnut merkit muinaisjäännöksistä, sillä erityisesti luoteisen valvonta-alueen kohta Kaukoniementien ja radan välissä vaikutti voimakkaasti muokatulta. On kuitenkin mahdollista, että muinaisjäännösalueita on jäljellä sekä osa-alueen 1 että osa-alueen 2 välittömässä läheisyydessä, erityisesti valvottujen kaivualojen itä- ja kaakkoispuolella. Valvontatyön yhteydessä lounaisella valvonta-alueella (Osa-alue 1) tehtiin havaintoja alueen aiemmasta maankäytöstä. Paikalla oli sijainnut todennäköisesti Karkun höyrysahaan kuulunut palanut lautatapuli tai muu rakenne. Muita havaintoja rakenteista ei tehty.

Tampereella 13.11.2008

FM Kalle Luoto

Pirkanmaan maakuntamuseo

Lähdeluettelo

Lyhenteet

PMM/KYY	Pirkanmaan maakuntamuseo/ Kulttuuriympäristöyksikkö
KM	Kansallismuseo
MV/AO	Museovirasto, arkeologian osasto

Kirjallisuus ja lähteet

Arkistolähteet

- Cleve, Nils 1934. Kertomus viimeisistä löydöistä...MV/AO, kopio PMM/KYY.
- Europaeus, Aarne 1915. Kertomus viimeisistä löydöistä Vihtori Kotirannan... MV/AO, kopio PMM/KYY.
- Hackman, Alfred 1908. Karkku. Undersökning af två brandgraffält från yngre järnåldern i Palviala by. MV/AO, kopio PMM/KYY.
- Hackman, Alfred 1909. Karkku. Undersökning af ett brandgraffält från yngre järnåldern... MV/AO, kopio PMM/KYY.
- Heikkurinen-Montell, Tuula 1993. Arkeologisen kohteen tarkastus. Vammala, Karkku, Louhilinna-Kotiranta. MV/AO, kopio PMM/KYY
- Heikkurinen-Montell, Tuula 1996. Arkeologisen kohteen tarkastus. Vammala, Karkku, Louhilinna-Kotiranta. MV/AO, kopio PMM/KYY
- Erä-Esko, Aarni 1949. , kopio PMM/KYY
- Rajala, Ulla 1996. Vammala, Palviala. Arkeologinen osa-alue inventointi 1996. PMM/KYY.
- Tallgren, A. M. 1917. Kertomus allekirjoittaneen kaivauksesta Karkun Palvialan kylässä kesällä 1917. MV/AO, kopio PMM/KYY

Liite 1: Valvonta-alueen läheisyydessä sijaitsevat muinaisjäännöskohteet

Tuomisto (ent. Karkun höyrysaha) (kivirakenteet - röykkiöt - rautakautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero: 912010050
Kunta: Vammala **Kylä:** Palviala
Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet **Tyypin tarkenne:** röykkiöt
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 2 **Lukumäärä:** 1
Sijainti: PK 212108 KARKKU
X:6815190, Y:2449291, Z:62-63
P:6821210, I:3289308
Tutkimukset: Inventointi Ulla Rajala 1996
Kiinteistötiedot: 912-442-1-62
Kohteen kuvaus: Röykkiö on Rautaveteen työntyvän niemen tyvessä. Kumpare on soikeahko n. 18,5 x 10-11 x 1 m. Luoteessa kumpareessa on uloke. Kyseessä on luontainen moreenikumpare, jonka päälle on kasattu kiven- ja maansekainen röykkiö.

Lautatarha (asuinpaikat - - rautakautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero: 912010051
Kunta: Vammala **Kylä:** Palviala
Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Tyypin tarkenne:**
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 2 **Lukumäärä:** 1
Sijainti: PK 212108 KARKKU
X:6815350, Y:2449510, Z:60-61
P:6821360, I:3289535
Tutkimukset: Inventointi Ulla Rajala 1996
Kohteen kuvaus: Savipohjaisella pellolla, joka rajautuu kaakossa Rautaveteen laskevaan puroon ja lounaassa lasitehtaantiehen. Asuinpaikan arvioitu koko on n. 30-40 x 20 m. Asuinpaikka ilmeisesti on tuhoutunut auruksessa.

Louhilinna-Kotiranta (muinaisjäännösryhmät - - rautakautinen)

Muinaisjäännösrekisterinumero: 912010032
Kunta: Vammala **Kylä:** Palviala
Muinaisjäännöstyyppi: Muinaisjäännösryhmät **Tyypin tarkenne:**
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka: 1/2 **Lukumäärä:** 2
Sijainti: PK 212108 KARKKU
X:6815399, Y:2449685, Z:60-65

	P:6821401, I:3289713:
Tutkimukset:	Kaivaus Alfred Hackman 1908 Kaivaus Alfred Hackman 1909 Kaivaus Aarne Europaeus 1915 Kaivaus Aarne Michael Tallgren 1917 Kaivaus Nils Cleve 1934 Inventointi Aarni Erä-Esko 1949 Tarkastus Tuula Heikkurinen-Montell 1993 Tarkastus Tuula Heikkurinen-Montell 1995 Inventointi Ulla Rajala 1996
Kiinteistötiedot:	912-442-3-66 912-442-3-67 912-442-3-86 912-442-3-91
Kohteen kuvaus:	Rautakautinen polttokalmisto ja asuinpaikka Rautaveden Palvianlahden ja Seikunlammen äärellä sorapohjaisella mäentöyräällä, Louhilinnan pihassa sekä haassa. Vanhat rakennukset ja tiet (v. 1909 kartalla) ovat maastossa nähtävissä. Pihapiirin muinaisjäännöksistä on vähän jäljellä, kun taas peltoalueen röykkiöt ovat säilyneet koskemattomina. Hackmanin ja Europaeuksen karttaan merkitty "hautaraunio" on katajaa ja heinää kasvava kiven- ja maansekainen röykkiö. Röykkiö d on ennallaan ketokasvillisuuden peitossa. Röykkiö h Väinölän pohjoispuolella todettiin v. 1993 koekuopituksessa kiven- ja maansekaiseksi rautakautiseksi röykkiöksi. Sen sijaan röykkiö f on tuhoutunut 1950-luvulla Väinölän rakentamisen yhteydessä, samoin todennäköisesti röykkiöt c ja g.

Liite 2: Kuvataulu mustavalkovalokuvista

Kuva F145404:1. Valvonta-alueen pohjoisosa (Osa-alue 2).

NE-SW

21.5.

Kalle Luoto

Kuva F145404:2. Eteläinen valvonta-alue kaivettuna (Osa-alue 1).

SW-NE

22.5.

Kalle Luoto

Kuva F145404:3. Pohjoinen valvonta-alue (Osa-alue 2) kaivettuna Lestitehtaan tien pohjoispuolella.

SW-NE

22.5.

Kalle Luoto

Kuva F145404:4. Pohjoinen valvonta-alue kaivettuna.

NE-SW

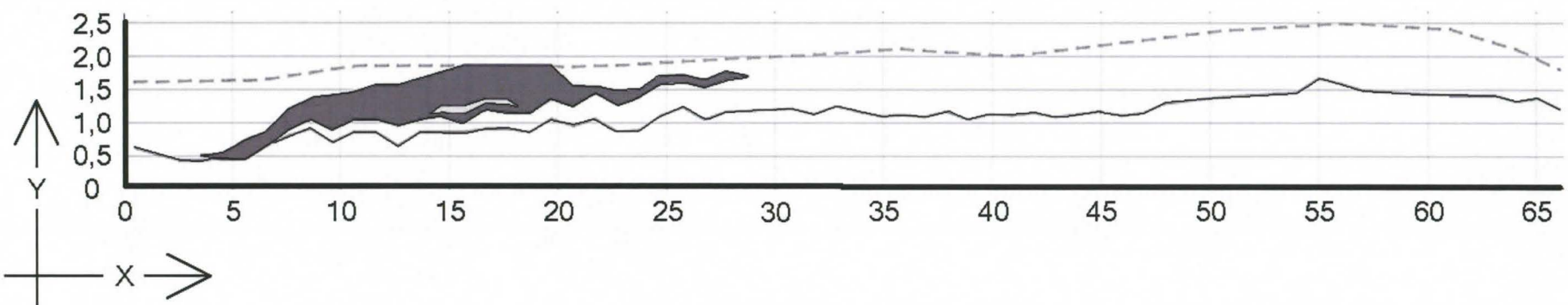
22.5.

Kalle Luoto

Vammala, Karkku, Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohankkeen arkeologinen valvonta Karkun rautatieaseman itä- ja kaakkoispuolella 20. – 22. 5. 2008. Kalle Luoto 2008.

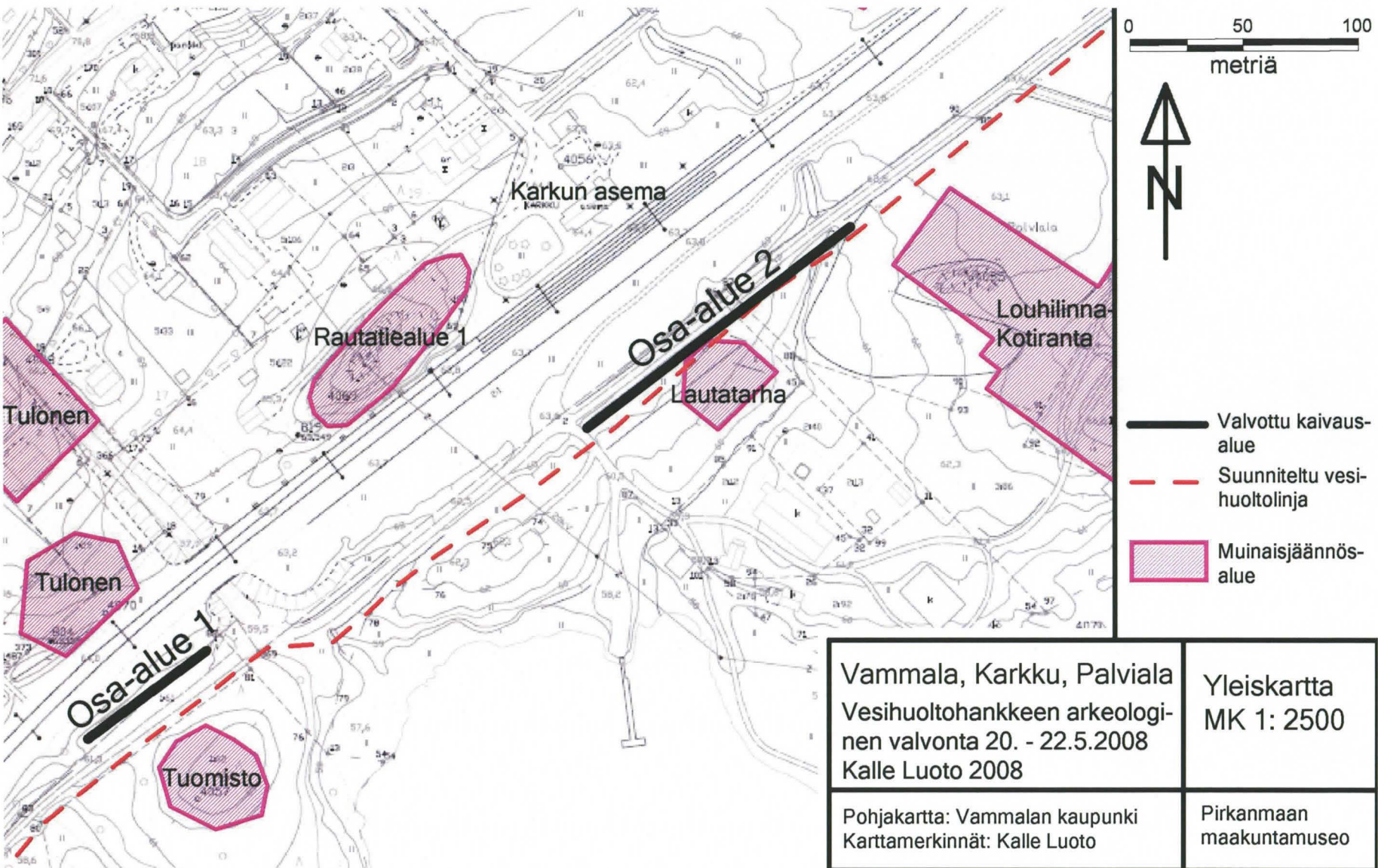
Liite 3: Kartat 2 ja 3

- Maanpinta
- Nokimaa
- ~ Hiekkalinssi
- Kaivannon pohja

Vammala, Karkku, Palviala	
Vesihuoltohankkeen arkeologinen valvonta 20. - 22.5.2008 Kalle Luoto 2008	
Kartan laati Reetta Kivistö, osa merkinnöistä KL	Profiilikartta osa-alue 1, luoteisprofiili Mittakaava X-aks 1: 300, Y-aks 1: 100 Piiroksen mitat on ilmoitettu metreinä. X_ akselin 0 -piste on valvonta-alueen SW-kulma.
	Pirkanmaan maakuntamuseo/ Tampereen museot

Kartta 2. Profiilikartta osa-alue 1:n luoteisprofiilista. MKK 1:300/1:100.

Kartta 3. Yleiskartta valvonta-alueista. Pohjakartta: Vammalan kaupunki. MK 1: 2500.

Liite 4: Digitaalikuvaluettelo

Vammala, Lautatarha, 2008. Arkeologinen valvonta 20.5.–22.5.2008.

Digitaalikuivat on talletettu Pirkanmaan maakuntamuseon kokoelmiin.

Kuvatiedoston nimi	Kuvan aihe	Kuvaus-suunta	Pvm 2008	Kuvaaja
001.JPG	Eteläinen valvonta-alue.	SW-NE	20.5.	Reetta Kivistö
002.JPG	Eteläinen valvonta-alue.	NE-SW	20.5.	Reetta Kivistö
003.JPG	Eteläinen valvonta-alue. Työkuva. Kuvassa Kalle Luoto.	SSW- NNE	20.5.	Reetta Kivistö
004.JPG	Eteläinen valvonta-alue. Oja kaivettuna.	SW-NE	20.5.	Kalle Luoto
005.JPG	Eteläinen valvonta-alue. Oja kaivettuna.	SSW- NNE	20.5.	Kalle Luoto
006.JPG	Eteläinen valvonta-alue. Moderni nokimaa alueen S-osassa.	SSE- NNW	20.5.	Kalle Luoto
007.JPG	Eteläinen valvonta-alue. Moderni nokimaa alueen S-osassa.	SSE- NNW	20.5.	Kalle Luoto
008.JPG	Eteläinen valvonta-alue. Oja kaivettuna.	NE-SW	20.5.	Kalle Luoto
009.JPG	Pohjoinen valvonta-alue. Yleiskuva. Oja kaivettuna.	WSW- ENE	22.5.	Kalle Luoto
010.JPG	Pohjoinen valvonta-alue. Oja kaivettuna.	SW-NE	22.5.	Kalle Luoto
011.JPG	Pohjoinen valvonta-alue. Oja kaivettuna.	NE-SW	22.5.	Kalle Luoto
012.JPG	Pohjoinen valvonta-alue. Yleiskuva. Oja kaivettuna.	ENE- WSW	22.5.	Kalle Luoto
013.JPG	Pohjoinen valvonta-ale. Yleiskuva. Karkun asema kuvan oikeassa reunassa.	NE-SW	22.5.	Kalle Luoto

Liite 5: Mustavalkonegatiiviluettelo

Vammala, Lautatarha, 2008. Arkeologinen valvonta 20.5.–22.5.2008.

Negatiivit on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin päänumerolla F145404.

Negatiivin numero	Kuvan aihe	Kuvaus-suunta	Pvm 2008	Kuvaaja
F145404:1	Pohjoinen valvonta-alue.	NE-SW	21.5.	Kalle Luoto
F145404:2	Eteläinen valvonta-alue kaivettuna.	SW-NE	22.5.	Kalle Luoto
F145404:3	Pohjoinen valvonta-alue kaivettuna Lestitehtaan tien pohjoispuolella.	SW-NE	22.5.	Kalle Luoto
F145404:4	Pohjoinen valvonta-alue kaivettuna.	NE-SW	22.5.	Kalle Luoto